

७. टी
१

ॐ श्रीगणेशाय नमः श्रीभियंटा रामचंद्रे गुरुं न इहं स्वर्गस्य विद्मो मिथ्या प्रज्ञं तदभिदिना यानुशारेण १ तत्र श्रीरामचंद्रनामांशं यत्कृतं प्रारिस्मि
ग्रन्थपरिसमाप्तिपरिपन्थिप्रसूहापाहाय शिष्टाचारपरिपालनाय गुरुप्रणामचिकीर्षिते प्रतिजानीते १ भूरिशः स्वरशास्त्राखिरुद्रयमलादीनि
युद्धशब्दपल्लवरागायः येन्यादिप्रतियादिद्वेषति सुभट्पूतकृन्मला दीनामपि जयपराजयप्रतिपादकं नमस्य ग्रंथस्य धार्मिकारणमिति

॥ ॥ नत्यागुत्तमालोच्यस्वरशास्त्राणि भूरिशः वद्वेषयुद्धजयोपायं धार्मिकारणां महीक्षिताम् १ बहुधाभिदधे सदा शिवो त्रस्वर
तत्राशित्तैकवाकातां भगवानयमेव वेदसंस्कृतगुरुमार्गानुगतोऽपरस्तुलोकः १ वक्ष्याम्यहं यदिदं किंचन सर्वसारमेत
षट्वपरिचिंत्य नृपः प्रवृत्तः एकोपि कोटिभटलालुपते गृहीपत्नीलां मुद्वानुभवति स्फुटकोतुकेन ३ नेत ह्येदुर्विनीतायनायुजा
नेशुप्रताडिसस्य फल्लाय अस्यानेहिस्थापमाने यवाचा द्वीकापान्तिद्वेदो विराय ४ विनयो वनिताय हीयमाना प्रभ
वेत्कल्पलते वसत्फलाय उपकृत्यनुचितकानिशास्त्राण्युपकारस्येदद्विहाधुरेव ५ ॥ ॐ राम ॥ राम ॥ राम ॥ ॥

ग्रंथाप्रामाण्यशंका निवारणाय यतो यत्र प्रवृत्तोपि पापनृपतिः परपंथिभिः पराभूयते यवरावरादुर्योधनवत् १ नानामतव
कृतरस्वरग्रथविरोधगुरुमनमनुस्त्यपरिदरति ३ ग्रंथस्योपादेयतामाह ३ एतद्गुरुप्रतिपाद्यसर्वस्वरशास्त्रस्यातिशोषत्वमा
ह ६ प्रचयगमनाय साधुप्रदेयतामाह ॥ ५ ॥

राम
१

ॐ
सं
२

अथ जयपराजयचक्रमाह तुलारीत्याद्येकादशांकास्तीर्थकोशेषेकादशासुविलिख्यन्तदधः अकृत्त आखरणपदत्पादिकमेवा
 वशील्लख्याः तदनुनामद्वयाद्वरसंख्येन तुलारीत्याद्येकांसांसादात्नेय उभयत्र द्वादशास्योविपुत्रकार्येन पुनः स्थलद्वेष्ययाभि
 भोज्यत्संख्याशोधिकः सयवजानासुधियाराज्ञासयवजनावलपः सेनाधिपतिः कर्तव्यः उदाहृतिस्तुरासराबलानामाह्वरसंख्य
 शग्यत्साधिते यथाराम १२ रावरा २२ एते सर्वे द्वादशाने ५ २६ एते च द्वादशाने ५ ० अत्र श्रीरामचंद्रो जेता ७ अथापस्त्य
 पराजयचक्रमाह ७ अकचरनपयथाः कलाः १६ भूनेपयुक्ताणां ५ द्वार ५ शार ५ वेदा ६ विधि ५ सव्याहाराः अष्टावर्गा
 लोपासबंधिनोकादशात्पाद्याः विवाहस्यदीभूतजयप्रतिद्विद्वयेनाम्नाः सर्वधिवर्गानायुतासप्रभिभाजनायोयन्ना मवर

अंकाल्प द्वादशैरि २ भ ६ सुट तीर्द्धरसुगाहन-काः १ स्पृहेपे २ रतेद्वरमितीरहितेविधाय तस्मात्पुनर्ददह
 ति शोधवद्वत्तः स्याज्जानासयववलपः सुधियाविधयः २ वर्गायकाकादशातिघा ६ स ७ का १ ला २ रि २ तदुतो
 नाम्नाः सभाजिनायास्याद्विप्रयोधिकशोधक ट

३	३	२	४	२	६	२	७	३	०	१
६	३	३	३	३	३	३	३	३	३	३
३	३	३	३	३	३	३	३	३	३	३
३	३	३	३	३	३	३	३	३	३	३
३	३	३	३	३	३	३	३	३	३	३
३	३	३	३	३	३	३	३	३	३	३
३	३	३	३	३	३	३	३	३	३	३
३	३	३	३	३	३	३	३	३	३	३
३	३	३	३	३	३	३	३	३	३	३
३	३	३	३	३	३	३	३	३	३	३

सर्वाकशोधिकः सविजयने अल्पशेषस्तुपराः
 दाहृतिस्तु अस्मिस्तुनीयजयपराजयचक्ररा
 एनामाह्वरसंख्यानीयने रेफः सुप्रयोगय
 लेकारद्यातित्प्रकारः प्रयमवर्गीयनस्या
 टकारद्यातित्प्रकारः यष्टवर्गीयत्वात्क
 तित्प्रकारः अकारप्रशब्दद्वयकः ट ए

६	३	३	३	३	३	३	३	३	३	३
३	३	३	३	३	३	३	३	३	३	३
३	३	३	३	३	३	३	३	३	३	३
३	३	३	३	३	३	३	३	३	३	३
३	३	३	३	३	३	३	३	३	३	३
३	३	३	३	३	३	३	३	३	३	३
३	३	३	३	३	३	३	३	३	३	३
३	३	३	३	३	३	३	३	३	३	३
३	३	३	३	३	३	३	३	३	३	३
३	३	३	३	३	३	३	३	३	३	३

सवर्गसंख्याः ३६ द्वयोः सप्रभागेषां ६६ अत्र समशेषत्वाद्भूयसां सान्य
 समसंसारजयपराजयनामाध्यायाः समाप्तः १ अत्र

२

३

९३:

धेः

अथसकलशोभशिवर्गास्वरमाह अर्गाएतोप्रत्यादौरानसंगृहीता ऋईउ, एउपतेपंचस्वराः कलुःधंवरनन्मुवेथतदादिवर्मस्वोः
 कारणाकारजकारजजितेषुस्वामिनः क्रमेणसुः यथाकलुःधभवानांश्रकारः स्वजठनमथानामिकारः गमृत्प्रणानामुकारः घटथफ ५
 रसानामेकारः चठटवलहानामोकारः नेचः ऋईउएउपतेपंचस्वराः पक्षद्वयमबंधनंदाभद्राजयारिक्राशृगतांतिथीनांक्रमात्स्वामि
 नः तत्रापिप्रतिपत्तिथिकपिलवपकादशांशप्रमाणेन एकैकस्वरभोगः तत्रश्रयकः नियावैकैकस्यस्वरभोगः घटि ५ प ५
 लानि १७ प्राणा १ गुर्वक्षरोच्चारः ७ एवमहारात्रध्यापिन्याघट्टिघट्टिकान्तकायोने द्वायांप्रातःभ्यपंचघट्टादिकालेऽ
 श्रकारस्वरभोगः तदनुतावत्पंचकालेऽकारस्यतत्र उपडोषांतावतिकालेभोगः एवंपंचस्वरभोगकालेः घटिकाः २७
 पल्लानि १ ई प्राणा २ गुर्वक्षरोच्चारः २ ११ पुनरकारादिपंचभराणांमेतावत्पंचकालेभोगः तेनभुक्तघट्ट ५६ पल्लानि ३२
 प्राणाः ६ गुर्वक्षरोच्चारः ६ पुनरकारभोगस्तावत्पंचघट्टिकादिकालेतेनघट्टीघट्टिकाः अहारात्रिजाः पूरते पुनभद्रा

पंचाणोऽः स्वराः कलुःधभवमुत्वेषु जव्यंजनेषु मुर्नेदादेन्निरेन्नेतिथिकपिलवतोप्यंतगभोगभानुः नास्त्राया
 लः कुसारेषुवसजसनास्ताद्विचगांस्वरात्र सिद्धात्कर्षोपुजातोपचय इतरणयुधतोऽिहामतावि १

यांतिथोप्रातरभ्येकारभ्यभोगः ततः उकारादीनां पंचजयायामुकारादीनांरिक्लायामेकारादीनां पूर्गायामोकारादी
 नां यमस्वरभ्ययातिथिस्यतस्यात्रिभिभोगोऽन्येषांदिद्विरिभिभावः संप्रतिस्वरावस्थाः प्राह नाश्रइति याव्यादनी
 म्नायत्राटोयसंस्तस्वामियोऽश्रकारादिपंचानामध्यान्वरः मतस्यवालः नदशिमकुमारः नदयो पुवाः न
 दयोऽद्वः नदयोऽमृतः एवमन्पंचांयाः स्वरादिकानामध्यादिनांश्रानुवर्गाभायादकारादिरेवयसंस्वरो
 याद्यः तत्फलमाह सिद्धीति यास्तस्वरभोगकालारथंकाधंश्रधिकानिदिः एवंकुमारकालाद्युपकाले
 सिद्धाधिकमितिषुवस्वातः सिद्धरुत्कर्षः इतरयावृद्ध मुनयाः स्वराः सिद्धरुपकषः इतिषुवस्वरभोगका

कुमारस्वरभोगकात्तरधवकार्ये १३

५

स्वाः

१३
४

अथनक्षत्रतिथिवारैः कुलाकुलगणोसंबंधिनयपराजयनिमित्तमाह मूलाश्राद्धाप्रभिनित संयुपोचरुगोटवन्पंशानभिष्टपतानिचत्वारिभानि । नृदश
 सिधृष्टीद्वितीयास्तिस्त्रिभययोबुधवासरश्चत्रयंकुलाकुलगणः राजोर्युक्तो सन्धिकरोद्वयोर्द्विनिष्टप्राप्तिनिकरोति अस्मिन्नागेषुद्वाद्यारभेसंधि
 र्भयतीत्यर्थः कुलगणस्तुवद्वपभागः स्यात्सो स्याद्यनः उर्यधीशम्यजयार्थजयर्करीस्यादित्यर्थः सचकुलसंज्ञोमासाव्यः तिथिभानिचिन्नामेष्टा
 विशाखापूर्वायादाश्रयणपूर्वाभाद्रपदाश्र्विनीकृत्तिकाश्र्वाशिरः पुष्यमघापूर्वाफाल्गुनीसंज्ञानिद्वादशभानि चतुर्थीअष्टमीद्वादशीचतुर्दशी
 तिचतस्त्रिभययोदशम्याद्यपेक्षयाशेषभूतायुग्माश्चभोमशुक्रवासरोच्येः सर्वं कुलगणः स्ययिजयकृत् अन्पनन्प्रागुक्तमतिथिवारव्य

षलाद्भिनिद्वेवुपोऽदशमीषष्टीद्वितीयाबुधोः राजोर्युक्तोः कुलाकुलगणः स्यात्सोर्जयार्थंकुलः मासाख्यास्यितभानिशेषतिथ
 योयुग्मांकुजाभार्गवः संघोन्पोकुलसंज्ञकोविजयतेतस्मिन्प्रयानेध्रुवम् ॥ ११ ॥

तिरिक्तेगणः अकुलसंज्ञकः सचभरिणीरोद्वेणीपुनर्वसुश्लेषाउत्रगफाल्गुनीहस्तस्वात्पनुराधाउत्रगषाठाधनिष्ठाउत्रराभाद्रपदा
 रेवतीयतानिद्वादशभानिप्रतिपत्तृतीयापंचमीसप्तमीनवमीएकादशीत्रयोदशीपंचदशीतिथियः रविमोमगुरुशनिवार
 आयमकुलगणः तस्मिन्नागेषुअथुद्वादिः प्रयानेयायीध्रुवंनिश्चयेनविजयते ॥ इतिभरतकृतायांसमरसारसंग्रहटीका
 यांकुलादिगणः ३ ॥ इतिफलम् ॥

५ म.

अ	इ	उ	ए	ओ
ममवार	वाराही	खुर	शोभन	राक्षस
अयांतरव मादि २४ ईघ २६	मा			वमा २ दि २ घ प ३७
इतिगाय ने ३३	उर	९९	९९	९९
कृष्ण	शु	९९	९९	९९

प्राचेष्टु इश्वरादिषुकारः शोभनादिषुकारः राक्षसादिषुकारः ऋनीस्त्वमाह सायनेति सायनः संवे
 न्तरस्तस्यभूतवः घटवमतादयस्तस्यकारादयेशाः घटः ऋतुदिनानि शोरमानेन पंचमस्तुत्रं
 प्राति ३६५ तद्विभागस्तुमासौदिनानि १३ एकैकस्य भुक्तिः एवं घटः ऋतुयो भुक्तासुः हादशावा
 र्धिकभोगः ऋतुभोगः २ चावांतरभोगमाह तत्कायेति तेषां नृपाद्यानां १२ ऋतुनां च काये
 भोगे लथकाले एकस्वराणां नभुक्त्या प्रभुत्वमित्यर्थः हादशाव्यभागे यथायथः १ मासः द्वि
 नः घट्य ४३ पल्लानि ३८ प्राणाः १ गृह्यतोच्चारः २ इति ऋतुभोगदिनानि ७३ एषकादेशेष्व
 तभोगे दिनानि ६ घट्य ११ इति प्रतिस्वरभोगकालः अथायने सत्वमाह ऋवाचीति
 नृपादेश यहायने नृषु चेते तत्कायभागांतरा भुक्त्या वा अपरे षनेत्व इति माह कृष्णान्ययोः
 पक्षयोः राधेभाद्रपदे सहस्य इति षाषाडेन भस्युर्मधो पौषे ये रपि सु ३ उक्ते ६४ यो माघाद्यथा
 राक्षसा १२

अथचिद्वसिगायने अपरे उत्रराद्यो एतद्यो द्वयोः यनयोः करे वा रावीशोनापरे श्वरा पक्षे प्राच्यमाह इत्याचीति इमा
 वंकारे कोरो कृष्णान्ययो कृष्णशुक्लपक्षयो रीयो मासे शन्वमाह राधे इति राधो वैशाखे स्तस्मिन् भाद्रपदे सहामार्ग
 शिषे स्तस्मिन् अश्रकारः प्रभुः मधो चैत्रपौषे उकारः प्रभुः शुक्लज्ये पुनो कार्तिके चैकारः प्रभुः माघाद्ययो र्माघश्राद्योप
 योस्तो माघाद्यो माघ काल्गुनो नयोः कारः स्वासीति अवांतरभोगः इहापि प्राग्ज्ये प्रतायतावर्गस्वराः प्रपञ्चिताः १२
 इकेप्रश्चिने प्राषाढे नभसि आवोचकारः प्रभुः ५२

लंज्ञानाकार्यारम्भः कार्यः एवंतद्वन्महाह द्विषितः शत्रोर्मृताचिमृत्स्वरभोगकालेयुद्धातांपुद्गकुर्वतांस्वः वचस्वरेजयः १९ अथकात्तदी
 मांगहराशिशाचनत्रदाशाबुदयवाह मंगलादितयोरैतन्नभूतानांचराशीनामेष्वश्रिकसिद्धानामकारः स्वामी पधुचराशिषुअकारउहितः
 एवंबुधचंद्रयोतदाशीनांचकन्यामिथुनकर्कटानामिकारः स्वामी एषुटपीच एवंदृहस्पतेस्तदाश्यामीनधनुषाश्याकारः स्वामी
 एवंशुक्रस्वधुतुल्योरेकारः स्वामी शनेर्मकरकुंभयोरेकारः अथनयोशाशाचनमाह अथेति अज्ञानेषमारभते नमेषादिहादशारापी
 नानवांशकाः १८ तेषामध्येमेषवृषयोर्नवांशकेषु १८ मिथुनस्याद्यष्ट ईनवांशकेषुच अकार इशः मिथुनांत्यत्रि नवांशके
 शुक्रकर्कसिंहयोरेष्टदशासुचइकारः कन्यातुल्योवृश्चिकाद्यत्रयेषुचउकारः वृश्चिकान्त्यष्टेषुधनुषिमकराद्यष्टेषुचएकारः ७

भौमेनयोर्ज्ञाशशिनोश्चगुरोर्भृगोस्तत्रक्षेत्रेशनेरुद्रयिनोपनवांशकेजात भारेकरैर्नुमरनोतिमभादिसप्त स्वादिन्यनस्त्रिषु
 त्याअपिपंचकेषु ११

मकारांत्यत्रयेकुम्भमीनयोश्चउकारः एवंभारे २४ मेषादि
 मीशाः परस्त्रयमेषुतुकरे २१ एकविंशतिसख्यानानवांशका
 स्तुः अथनक्षत्रेशाचनमाह अत्रिमिति अत्रिमिभरेवती न
 नक्षत्रेषुअकारः प्रभुः स्वादिन्यपुनर्वसुः अतः आरभ्य पंच
 राद्याः स्वराइशाः एवंसप्तविंशः व्याकभानांपंचस्वराः इ
 हादशावर्षेषुप्रभवादिबहुधान्यातेषुसंयत्सरेषुकारइशः

अथालः	इकुमारः	इमुवा	एवृदः	उत्ततः
कच्छउधम	विजदुनम	गमतदुपु	घटपपस	चटदवव
ने-धय१७	मयव१५	जयव१७	विपव१५	पूयव१५
मं-स	पु-चे	ईह	शुक्र	शनि
मे-श-सि २०	कंसि २१	मी-ध २१	इनु २१	कुं-म २१
रेवती ७	पुनर्वसु ५	उफा ५	अनु ५	अवगा ५

चतुर्विंशतिनवांशकाना
 नामिकारायाः कृसात
 दादिसप्तसुत्रा इतिषु
 सुइशुरवाः इकारोका
 शा भवन्तीतिरूपाद्येषु
 प्रमायादिहादशावर्षेषु

५
५

योगस्वरवर्णास्वरघोरविनियोगात् इहानीतयोकार्दमाह 'योगाद्यौगिकस्वरेणयोगभजनं योगमार्गसेवनं तउद' पेनत्कालेन टा' बत्वेकधीति
 तिभावः वर्णाच्चावसंस्वरेणसंबन्धमावेदत्कथान् विशेषतस्तुवर्णास्वरानुकूल्यसंग्रामं कुर्यात् सर्वस्वराणामग्रणीसंख्याः १४ अथभयदीनायुद्धा
 होजयप्रसन्नयसाम्प्रज्ञानमाह 'नेषा' अइ' ए' इति प्रागुक्ताना पदानांस्वराणां तत्संबन्धिना हलो जुसंबन्धिनीमिति : संख्यात् ३या भ ४ राय
 एवं नृपास्यात् तैतदप्रकल्प इधभवानो ल इति ३ संख्या प्रवजठनमथानाय २ इत्येका संख्या नाद्योर्ध्वार्जयपरजयज्ञानमिष्टं मन्नामो येलः

उगमतपपघाणंभ ४ इति वतु : संख्या एधर थपरसानांगइति २६
 संख्या उचट २ वलहानोय १ इत्येका संख्या १

योगाद्योगभजनं वर्णाच्चासर्वमावेहेत् विशेषतस्तुसंग्रामं सहि सर्वस्वराग्रणी १४ नेषाम पांल ३य १४ राय २ मिति हलां च म४
 नाम्ना रलो मुमिल्लिता म ५ ह्ना पृथग् वसा हीना मति विजयसाह नद्याधिकासानुत्प्यासमच समरयदिवापि संधि म् ॥ २५ ॥

ल	य	भ	रा	य
३	१	४	२	१
३	३	३	४	३
क	ख	ग	घ	च
३	३	३	४	३
३	३	३	४	३
३	३	३	४	३
३	३	३	४	३
३	३	३	४	३

स्वरावर्णाश्रनेषां संबन्धिनीया संख्यात्तभरायेत्युक्ता प्रतिस्वरं मील्लितासु मी पृथक् पंचभिर्भूता वस्यात् सा संख्यावे
 दिनरापेत्तया हीना तदा तन्मृति हीननाम संख्यस्य मभागमाह 'इतरापेत्तयाधिका चेत साते दा विजयमाहाधिक
 संख्यस्य सा संख्येतेरननुत्प्यासमाचेत् समसंग्राममाह 'यदिवापदीनो संधि इयोगज्ञाराह' अत्रवर्णा संख्या
 ग्रहणनिधिद्वयसो नोऽकारणकागदीनां नान्नि संभवे शून्यमेव ग्राह्य नकाचिन्संख्या उपदिष्टवर्णाभावान् उ
 दाहृतिरामरावणानाम्नाः १२ अ ३ म १ अ ३ एव रामनाम्न संख्या २ २ अ ३ व ३ अ ३ राकारस्वाभावाच्चून्यं नट
 कारस्य ३ एव रावणानाम्नाः संख्या १४ उभयत्रपंचभागे शेषो १४ अत्रयुद्धे साम्यं संधिवा २५ इति श्रीभरतसम

॥ २५ ॥

तडदाहरणचक्रनुल्लिख्यते अथमात्रास्वराद्याह नाममुखनाम्न्यारम्भस्त्रयोर्लौबर्णस्त्रज्ञानज्ञानोय. स्वरः समात्रास्वरः सचासावच्चतुर्हीजत्पर्यः स
 चम आदिसाधनकर्मस्वनुकलोपाद्य जीवस्वरमाह हलजिति नाम्नायहलावधनेषायेचरूपमाणावर्गायेक्षयासंख्येत पारिकजीवस्वरोभवतिसे
 चयुभेमहुल्लक्ष्णैः पंचाधिकाकावेसाख्यातदापंचभिः ५ भागाः नृपदिस्योपिकार्यैः भागायः शिशुः कः स्तम्भस्वयपराकारादिपंचस्वरोप्राहः शुभ
 शेषतुपंचमडोकारवरीप्राहः अस्वजीवस्वरस्य संख्याकिं स्थानस्य बुद्ध्यादिन्यपेक्षायामाह तपेति अस्वस्वरघनयसंख्यायाघोऽशशाख्ययाम्यबद्धिने
 पु अत्राह ईडइममल्लत्पपडोडोम्रुः इति पशोर्यवर्गप्रायगेयोभिः अत्रुः संख्ययोरित्यर्थः काटो कवर्गो टो चर्माज्ञानेकच टतपनूपे ५ सति प्रत्येक
 पचाहरेसजीवपर्यः वैशाद्यायजीवस्वरचक्रमेवलिख्यते यथात्रास्योटाहरण गमनाम्नारेफाः ५ आकारमकाराः कारत्रपत्वादि २ हि २ पंच ५ कारसंख्य
 क्यः १ पंचभागेशिशुं नेन गमस्यडोकारपवजीवस्वरः पिडस्वरमाह पितेति मात्रिको मात्रास्वरः यस्मिंकोवरीस्वर लुत्संख्ययोरिकस्य म ५ हरणैरे
 यः शेषः सः पिडस्य इस्वरोभवतीति संबंधः सचम्याः सत्कृतो सत्कारसंज्ञीकरणोप्राहः उदाहरणयथा गमस्यवरीस्वरपकारचतुर्थेत्वाच्चतुस्वस्थाः
 मात्रान्निःसुखाणैयतुतदनमंत्रादिसिद्धौ हलक्षरवैयक्यतपर ई संख्यायाः क्षुभिः यप्रोतः क्ये म् ५ जीव शुभे पिंडान्मात्रिकवरीकेय
 म ५ हतेः शेषश्चमसकृतो मात्रार्यगुरुपिंडजीवभग्नज्ञेयान्म ५ हतौगिकः १३ ॥ ॥ ॥ ॥ ॥

मात्रास्वरस्वाकारः प्रथम्यादेकसंख्यः तयोरैकं ५ पंचभागेशेषशून्यं नतः डोकारयवगमे स्पिंडस्वरः अथयोगिकस्वमाह मात्रेति मात्रास्वरोव
 रोस्वरश्चप्रागुक्तं ग्रहस्वरस्तुनन्नामराणीप्राग्रहसंबंधात् ३ पिंडस्वरः प्रागुक्तजीवस्वरश्च ५ भंजन्मनद्वयं नदधिपस्वरः ई गृहोरोशित्तस्यचपुत्रवे २ प
 षामात्रादिस्वराणांघाः संख्याकृतासामेकं पंचभिः ५ भक्तेशिशुयोगिकः स्वरः यथारामस्ययोगिकस्वर साध्यते मात्रास्वरत्राकारः प्रथम्यादेकसं
 ख्यः १ वरीस्वरपकारः चतुः संख्यः ६ ग्रहस्वरस्तुरामनाम्नस्तुलारशित्वात्रस्यहः युक्तस्यस्वरपकारः ६ पिंडस्वरस्तुप्रागीत्याडोकारः ५ जी
 वस्वरडोकारपेय ५ यथेनद्वयस्वराः ३ राशित्तु
 रामस्यतुलानस्वरपकारः ६ पत्तं

अ	क	च	ट	त	प	घ	प्र	व	ती
२६	५	५	५	५	५	५	५	०	०

होवाचक्रानुशारेण चित्रानक्षत्रान्त्वरउकारः ३ राशित्तु
 ख्येकम् २ई पंचभागेशिशुं १ अनागमस्याकारयोगिकः स्वर २२

श्री दिनोदने

स. सा.
टी
ह

द्वितीयांमार्हतेद्वितीयंयावत् याम्यस्यप्रथमानि क्रमेकारणाभावात्प्रथमस्याहंतद्वारभ्यप्रथमयामस्यद्वितीयाहंमारभ्येत्पर्यः याम्यस्यप्रथमप्रहरेप्रहरेनृतीयानृतीयादिशं हंतिकादिममारभ्येत्पर्येता
द्वितीयादिशं प्रागंत्ययोर्योम्योयेप्रथमाद्वितीयाहंतयोपरानेनप्रथमच
श १ परंरविदिग्धादिस्तत्कालेषुशुभेत्याज्याः दग्धप्रहरश्चशुभेकस्मिन्नि
मैशान्याद्विदिशिशांतन्मेवाधिनौ राशीदिनेयामेयामेप्र
मौषेयान्याग्नेयीस्थोप्रहरमात्रेनिहेति मृगोमकरस्तचौमे
हति धन्विधनुनेऋतिदिक् स्थानतीययामेनिहेति कन्यामि

र २ च ?
प्र ३ अ ६

प्र ३ अ ६
दि २ न १

प्र २ अ ६
दि १

याकृत्तौप्रभृतीरिति सर्वादिगपेत्तायात्र हन्त याम्यां तु र
तुर्ध्यामेयोः प्रथमाद्वितीयाहंयुग्मेनयाम्याहेतीति भावः
त्याज्याः ११ अथचंद्रहनविदिक नृदाशिश्याह चंद्रेशा दि
हरमात्रेकालेनिहेति केनापित्याहः दृषकु
योस्यसिद्धचंद्रदिगादिकस्यद्वितीययामेनि
युनेवायव्यदिकस्यतुर्ध्यामेनिहंति एवमे

दिपा

द्वितीययामार्हतपयामेयामेनृतीयांचननरुतीयां अकः प्रते
ईशादिदिशांचंद्रोयामेयामेनिहंति दृषकुभौ मृगसिहोथ

प्राणीतः क्रमेराविदिशोद्विदिगाच्चदिकनस्थिनाराशयश्चट्मासाप्रथमं प्रहरमारभ्ययामचतुष्वेषुचहृताः स्युः अत्रप
जादिशस्तिराशयश्चप्रथमादिषुप्रहरेषुन्याज्याः १२ अथापराय्यकेतुहनविशंदिमाह गृहनामाप्रहमेदोईप्रहरेः घोडश
संख्येप्रहराहंदिनरात्रौसंबंधभिराग्नेयीदिशामारभ्यषष्टीषष्टीदिशां प्रहराहं प्रमाणेनदिवादिनेनिशिरात्रौचहृत्पात
नतश्चयुनिशावीरद्वयेनेकेकादिग्यताभवति अत्रअगृहहनदिकसांमुख्येनतदिक्रिपूपरियात्रैवविहिता नतुत
स्यादिशिस्थित्वाणकायोहित्वादि दिक्मशक्तैतस्तु आउनेपूर्वादईपईतिदर्शयन्नेवमेनादिशोविदिशाश्चदि
यानिशिवरूपीः २- गृहाण्या ईप्रहरराग्नेयतस्तथादिवानिशिचंषष्टीषष्टीहृत्पातनुखपात्राहितानरण २- ॥ ॥

ईश	स	अ
उक		द
या	व	मे

६

अथवालकुमारदिस्वरवसाइवल्लमाह तेप्रकारदयोत्रचः स्वराः पूर्वादिहामध्ये चवर्गोसभायायुहस्यानोद्रेश्चमन्त्रिविष्टाज्ञानव्याः तत्रयूनि
 स्वरविषयेचजयेचनिजयस्वरदिशामाश्रितोभटः सुखंजयेदरीनितितान्यथाये आद्ययोर्नालकुमारयोर्धोतादनेनरप्रहारेत्नयेसतिह
 नयः पर्यन्तः स्यादित्यर्थः अतिमयोर्द्वैतमृत्तयोर्जयोत्तम्या तत्पर्यः स्वशत्रुबलाबलाभ्यांस्वयस्वरदिशशत्रुमृतस्वरदिशप्राप्रकृता इत्यस्व
 स्पस्वरवले शत्रोस्तु बालभावेयत्तुवादाद्यर्थादिशामोदतीन तत्रस्थितायुहाकुर्वीन् उदाहरणं अत्ररामरभवेण योरेकारः स्वरोवास्त्

पूर्वादिद्वित्वंतरगाश्रमेचसुखंजयेद्युनिजयसुखानात् स्यादाद्ययोर्नास्मिन्मयोस्वशत्रुर्वलाबलाभ्यांभुवमादतीन। १६०
 शानीसि मकुजशनिशिविग्रहराशयः प्रतीचीदोः गुरुगहयोरत्तउदृदिशोत्तगृहयोस्तुवाद्यव्याम् ॥ १७ ॥

२	३	४	स्तदिगुत्ररा अतस्तयोः प्राच्यांयुवस्वरः अतस्तद्विशिरामशवराणयोर्वल इतिभूवन्मज्ञानं १६ अथशवि	५	६	७	८
५	६	७	चेद्वदतिविवक्तः सत्तद्गुराशीनादिविशोश्चनिवेशमाह	५ २१७	५ २१८	५ २१९	५ २२०
६	७	८	शानीदिशामारभ्याद्यादिशः क्रमेणाश्रितविरक्तितास्ता	६ २२१	६ २२२	६ २२३	६ २२४
७	८	९	हमृत्ताराशयोतिविष्टाज्ञानव्या यथायुकराशिवृषतुल्लेस	७ २२५	७ २२६	७ २२७	७ २२८
भोमस्यराः शीमेष्टवृषवृश्चिकौतोप्राच्यां शानेमेकरकुंभो				८ २२९	८ २३०	८ २३१	८ २३२
रेवर्गहंतेत्रंसिंहः सदक्षिणस्यां इंद्रोर्गहं कर्कः सप्रतीच्यां गुरोर्गहं धनुर्मीनौ तयोर्होदिक् नैस ती उदीचीचदि							
कक्रमेणज्ञेया ज्ञोयुधस्तस्यगृहेकन्यामिधुनेनेवायव्या इतिराशिचक्रम् १७ अथरविहतादिशमाह चक्रः स्वयो							

७२५

अथराहुवल माहः अगुः राहुः यामेऽर्द्धे प्राग्वातांतकशंभुपाशि कुतभुक् पौलस्परहोदिश इति कथमित्यपेक्षा मां
 षष्ट्यष्टीमिति प्राच्यादिदिशो गल्लुषष्ट्यष्टी दिशं याति नतुक्रमेण स च राहुर्क वत्पृष्टे दत्ते हितो वल्लुषः
 अयं भावः राहु प्रातराभ्य १५७ ४१२ आश्व १२ यामाहै प्राच्यां तिष्ठति तदनुषष्टीदिक वायव्यो जस्या यामाहै
 तिष्ठति नतः षष्टीदिक द २११-३ एकादश २१५१८ दिरागत स्या यामाहै त ईशादिशि एवंक्रमेण षष्टी षष्टीदिशं
 यामाहै यामाहै याति स ५५५१३ ५५५१४ नै ५१११ चसकलकार्येषु पृष्टे दत्ते भागे च शुभान्यत्र शुभः २४-५५

प्राग्वातांतकशंभुपाशि कुतभुक् पौलस्परहोदिशो यामाहै रगुरदिपाशिक कुभोसौ षष्ट्यष्टी निशि
 पृष्टे ददिरातः शुभो द्विघटिको सौतुर्यतय्यो प्रजे तीशावाक्च वेन इराक्षसहि मग्बप्रिप्रती चीदिशः २४

ई९	प१	आ६	ई८	प५	आ२
उ७	दिवा	२३	उ३	रात्री	
वा७	प५	नै८	वा६	प१	नै६

उरो दिवा पूने उ आ इति राहु वल्लुष २४

११८३	४१२३२	७१५५
११२५	५२२	१३१३३
६१२६३	मुकुत	२११-६
२३१	राह	२६१३६
३१२५	४१२५	५१२३
१९१२७	२६१३३	२११२९

एवं दिवा राहु कः निशितु पाशिक कुभः पश्चिम
 दिशि माह भाष्य षष्टी प्रहराई रिति पञ्चा उने पू
 वा दये पश्चिमाग्रे योत्रने क्रति पूर्व वायव्य दक्षिणे
 शानदिश इत्यर्थः अथ द्विघटिको मोह त्रिकराहः
 प्रातराभ्ये प्राणीत अन्तु शं चतुर्थदिशि मुकुते र्योति
 दिन रात्रा द्वात्रिंशन्मुहुरै रष्टोदशां चत्वारो भूमाः
 तर्कक्रमः पेशान दक्षिण वायु पूर्वने जत्पुत्रा भ्रैय पश्चिम

अथ योपी स्योपिनो रविचंद्रयोः पृथ्वदक्षिणजयं वाहः अर्के यद्विदिते पृथ्वे स्वपृथ्वे प्रदेशे दक्षिणा प्रदेशे वा मातृदाह्यायापुरतः
 स्याद्दृग्प्रदेशामप्रदेशे वापत्ततदा च योपी स्योपिनो जयः किञ्च यविशेष अर्के वहति दक्षिणभागस्योपिगुलात्परविना प्रो प्राणा
 वा योचवहति स्यापिनिजयः निशिरात्रोशशी चंद्रो निजयामेजुनो वा चेत्तदाह्याया स्वपृथ्वे प्रदेशे स्वदक्षिणे देशे च गत
 तितदायापि स्यापिनिजयः अथेनुविशेषः वामग्रतो गत चेद्देवंद्रनाडी वहे च यानुर्जयोन स्यापिनः परस्यनु स्यापिनो

पृथ्वेर्के यद्विदिते पिकुरुतः ह्यायाथ वामेजयः किञ्चर्के वहतीह यापिनि विधौ वाहस्थिते यापिनि ह्यायापृथ्व
 गदक्षिणा निश शी वामेग्रतो याजयो यातु अंडवहे परस्यनु रवेर्यामः शशीष्टः क्षयः २१ प्राचीमुटीचीया चंद्र
 गते स्यापीजयी भवेत् प्रतीची दक्षिणा वा प्रयायी विजयमाप्नु यान् २२ वायुः पृथ्वे दक्षिणे च वरुन्सू चयते वल
 संमुखीनश्च वामश्च भटानां भंगसूचकः २३

वामाग्रतो गते चंद्रे रविनाडी वहे च जयोन यापिनः क्षयीपक्षे यपक्षे कृष्णपक्षे गतः एषीचे प्रो वामपक्षेष्टः २१ अर्थ प्रागु
 टीच्याद्विदिते गवस्थितार्के चंद्रवशान् यापि स्यापिनिजय पराजया वाहः स्यद्यर्थः २२ उद्गमननृत्तरार्यण
 नस्य चंद्रस्य समध्याक्रेत्याद्वा दुत्तरनश्चेद्गतिः संभवति इति रवीदुगूह्याया वलानि २३ अथ वायु वलमाह
 पृथ्वे दक्षिणे वरुन्स्यापुर्वं सूचयते संमुखीनः संमुखे वरुन्स्यामश्च वायुर्भटानां भंगं पराजयेत्सूचयते इति
 ति वायु वलम् २३

१५५

अथ सङ्गप्रयुक्तयोगिनीप्रशांसा माह यत्संप्रसारणपुत्रायोगिनीपृष्ठे दत्ते च स्यात् एकोयंशत्रुलक्षपंतद्वलमहात्म्यात्रिंशंति नदे
 नद्रुद्रुयोगिनीबले सर्वभोवलेभ्योदिकालवाद्यादिभ्यः अथ भवति इति मया सर्वगुणसाराभूते सद्गोपनाभ्यापि उक्तः इति राह प्र
 युक्तयोगिनीबलप्रशांसा २२ अथ रघ्यादिचारेषु युद्धवर्षान्कालाद्द्विप्रहरणाद् सूर्योदिवसराख्यादिदिनानितकृतोयोहालात्
 काभसविश्रुष्टरत्रिंशत्षडैकचतुःसप्तमद्विसंख्येस्तमद्वारयामादौ लक्षितः कालस्युद्धसमये वर्जनीयः रघ्यादिचारेषु कर्मा
 भूतेषु वृत्तानि प्रहरणानि राणानि चतुःसप्तमद्विपचाष्टत्रिपटसंख्या निरव्यादि क्रमात् प्रहरदलानि स्वहितार्थे कर्मांतरेषु

पृष्ठे दत्ते योगिनी सङ्गप्रयुक्ता यस्यैकोयंशत्रुलक्षानि हंति तेषु सर्वभोवलेभ्योस्तद्वेन तसर्वसद्गोपयं सर्वसारोभ्यापि
 सौहालाद्दत्तैकाभ ४ सगविषामदलेस्तुकालः सूर्योदिवसरागतो युधि वर्जनीयः भस्मा २२ से ५६ रल इति याम
 दलानि भोनुवारक्रमादपिनरः स्वहितार्थमुक्त २२ चारसमे द्याविनिवेशपप्रपत्प्रदक्षिणस्यानगनाक्रमेण यामा

हंभोगाच्छुनिरस्त्रियस्यायदानपायात्ककुभनदानाम् २२

धारेणो रघ्यादिस्त्रमे द्वां प्राच्यादिशि निवेश्य तत्र क्रमेण प्रदक्षिणस्यानगनात्प्राद्यादिदिग्गतान्

रू	वे	मे	उ	ई	शु	श	हाला	रू	वे	मे	उ	ई	शु	श
८	३	६	१	४	७	२	तदेति	४	७	२	५	१	३	६

दिवारा प्रहराद्द्विभोगांश्विन्यस्य पदाय
 न्द्विप्रहरयस्यादिशि शानिः स्यात्तदानीम्
 कालेतांकुभंदिशंसन्मुखनपायात् २२

रिक्त

अथयोगिनीबलमाहः प्राक्त्तोमानलाघकर्मदिह्यदर्शानतिश्चर्द्धयामाहुर्दशोभावाः । नतंजायाल्लिथयस्तासांयर्द्धपूर्वएत
 दतिक्रमेद्वाराणाभावात्स्मिन्त्येयामाहुःप्रहरश्चैःसख्यामेः कृत्वाएनातिसंबंधः अयंदिनीया
 इतिपिथीनांरात्रोयोगिनीप्रागुक्तकमेणोतीति साचाकवत्पृष्टेदक्षिणोचशुभफलप्रदाअथभावः
 प्रतिपदायष्टम्येनशुक्रकृष्णतिथिषुप्रागुदगाप्रेयनेभूतिदक्षिणपश्चिमयायथेशामीषुयोगि
 नीचरन्ति यवनयथासिपूर्णांमांजासन्तिथिषुयायव्यपयेनदशैशान्यायोगिनीनरपतावुक्तं अत
 प्राप्येव्याख्येयदर्शानेः षोडशतिथिभिः अतः सम्पन्नापारामासांचवायये अष्टम्यामसावा
 स्यांचेशान्यायोगिनीटीकाकृत्तिः यदर्शवायव्ययोगिनीत्युक्तंनन्न नरपतिमतमंक्लाकलिरिवतेप्र

द ३ लक्ष्मी	१५९ ब्राह्मी	आ ३ वाहाती
कोमा री ३२	योगिनी के	केडी ५
माहेश वा १५	९२१४ चैतिका	ने ४ वी २२

प्राक्त्तोमानलरहोवाकपुन्यगतिसद्विदुदर्शानैलिथिभिल्लिथिपठिनाहुर्प्रहरैरनिरवन्नयागिनी

अथ शास्त्रा १५ ब्राह्मीकोमासीर्वाहीवैश्वीर्षेदीचस्यात् चैतिकाचमाहेश्वरीमहालक्ष्म्यभिष्यात् १६
 यमसप्तमचतुर्थंनृनीयाष्टमनृनीयद्वितीयनृनीयाद्विदिशइत्यर्थः किंसमल्लदलेरागइतिसंकेतः यामाहुर्योगिन्यपि
 यन्निद्योयत्रदिशिचरतेततश्चारभ्यप्रातरादियामाहुः किंसमल्लदलेरागइतिद्विदिश्याति एवंनिशि २५ अथयो
 गिनीनामान्याह एताः क्रमात्प्रतिपदादितिथियोगिन्यः यामाहुर्योगिन्योपितिथियोगिनीमारभ्यप्रथमसप्तमच
 तुर्थंनृनीयाष्टमनृनीयद्वितीयनृनीयाः किंसमल्लदलेरागइतिसंकेतेनाज्ञेयाएतन्वयस्याग्नेयप्राक्त्तोमानले
 तिज्ञोकोत्तपः इतियोगिनीचक्रम॥

अथ बुद्धेः चक्रविक्रमस्य नक्षत्राणां आर्द्रादिभिर्नक्षत्रैः नाडीत्रयनिर्मिते द्विचक्रे यद्येकनाड्यायस्मिन्नुदिते नक्षत्रं नामं वासुधीधिषि
 पञ्चमीरापि स्थुस्तद्वत्तद्विनप्रधने युद्धयत्नात्प्रतेत नजाडो पूर्वाफाडफा अनुज्येष्टा धनिशतभरं कृत एकनाडीस्थितभानिनवपुत्र
 मघाहलेविषाणां मघं प्रभा अश्विरो द्वितीयनाडीस्थितभानि रं नतीयनाड्यास्थितभानि शोषाति अस्मिन्नक्षित्रे नक्षत्रं नामं वासुधीधिषि
 मजीरापि एकस्यास्थुस्तद्विनप्रधने युद्धयत्नात्प्रतेत इति युद्धवर्जयेत् इति युद्धवर्जयेत् नक्षत्राणि ३३ अथ नारादिकं शूलमाह शानिचंद्रो गुरोः प्रायादिदिग्भा
 सविन्वादिमाप्राड-निधिः विषोषतः शूलं भवति सामान्यतस्तु नक्षत्रादिने नक्षत्रं द्विदिशि शूलं दृश्यं नक्षत्रं प्रायासकलेदिशि प्रायास
 वर्जये नक्षत्रे योजना शानिचंद्रो स्वस्वदिन संबंधिषु सप्तमप्रहरादयोः क्रमाच्छूलं मते हो प्रायासुः क्रमात्प्रायासो ह्याप्यायवमन्ने
 दिनत्रिदिशितत्रयामाह न्यायायाः गुरुः स्ववारः प्रथमया माह दक्षिणस्यादिशि शूलं स्ये शुक्रो स्वस्ववारदिने चतुर्थे नतीययामा
 आर्द्रादिभिस्त्रिनाड्यहिवक्रे यद्येकनाड्यासुः नामाकं चंद्रभानिप्रधने नक्षत्रे दक्षिणस्यात् ३३ शानिचंद्रो गुरुसूर्यसितो कुजधुधो
 न्यते चतुर्दिक्षु निषिद्धाहं यामे शूलं विषोषतः ३४ धीघ्नाभमस्तुनाड्योनया २० त्रिपरिशेषगतं स दधितकाले प्राशिनो रव्याद्याग
 र्वयो प्रतीच्यादिशि शूलं कनचुधौ स्ववारपोरुदीच्यां द्विपंचार्जुयामयोः शूलं पने प्रहरादीस्तत्र दूरे तत्र दिशि विषोषमोक्षः सामा
 न्यतः ३५ विष्णुः ३६ ३७ ३८ ३९ ४० ४१ ४२ ४३ ४४ ४५ ४६ ४७ ४८ ४९ ५० ५१ ५२ ५३ ५४ ५५ ५६ ५७ ५८ ५९ ६० ६१ ६२ ६३ ६४ ६५ ६६ ६७ ६८ ६९ ७० ७१ ७२ ७३ ७४ ७५ ७६ ७७ ७८ ७९ ८० ८१ ८२ ८३ ८४ ८५ ८६ ८७ ८८ ८९ ९० ९१ ९२ ९३ ९४ ९५ ९६ ९७ ९८ ९९ १००
 भुज्यमाननक्षत्रे आदिसप्तविंशतिनक्षत्राणां मघानरभोगमाह भस्यनक्षत्रं स्मृतं
 इह भुक्तायानाड्यस्ताधीघ्ना नवभिर्गुणितः नखाभिर्विंशतिभागस्तत्र लब्धयव
 भागे परिशिष्टं च यत्र योर्लक्ष्यपरिशिष्टयोः संबंधिनी गति विद्यामाने प्राशिनश्रद्धतत्कालिके नतकालभ
 वेगतयत्र माननक्षत्रे भवत इत्यमनेव प्रकारेण रव्याद्याः सूर्यादिभुक्तगतयत्र मानक्षत्राणि स्फुरिन्यर्थः यदि
 कानुदृश्यास्त्रिगतिनितवः सूर्यादिभोगने क्षत्राणां तद्भोगकालघट्टंशः ३५ श्री रामायनमौल्ये

१ २ ३ ४ ५ ६ ७ ८ ९ १० ११ १२ १३ १४ १५ १६ १७ १८ १९ २० २१ २२ २३ २४ २५ २६ २७ २८ २९ ३० ३१ ३२ ३३ ३४ ३५ ३६ ३७ ३८ ३९ ४० ४१ ४२ ४३ ४४ ४५ ४६ ४७ ४८ ४९ ५० ५१ ५२ ५३ ५४ ५५ ५६ ५७ ५८ ५९ ६० ६१ ६२ ६३ ६४ ६५ ६६ ६७ ६८ ६९ ७० ७१ ७२ ७३ ७४ ७५ ७६ ७७ ७८ ७९ ८० ८१ ८२ ८३ ८४ ८५ ८६ ८७ ८८ ८९ ९० ९१ ९२ ९३ ९४ ९५ ९६ ९७ ९८ ९९ १००

१ २ ३ ४ ५ ६ ७ ८ ९ १० ११ १२ १३ १४ १५ १६ १७ १८ १९ २० २१ २२ २३ २४ २५ २६ २७ २८ २९ ३० ३१ ३२ ३३ ३४ ३५ ३६ ३७ ३८ ३९ ४० ४१ ४२ ४३ ४४ ४५ ४६ ४७ ४८ ४९ ५० ५१ ५२ ५३ ५४ ५५ ५६ ५७ ५८ ५९ ६० ६१ ६२ ६३ ६४ ६५ ६६ ६७ ६८ ६९ ७० ७१ ७२ ७३ ७४ ७५ ७६ ७७ ७८ ७९ ८० ८१ ८२ ८३ ८४ ८५ ८६ ८७ ८८ ८९ ९० ९१ ९२ ९३ ९४ ९५ ९६ ९७ ९८ ९९ १००

२

र
८
१-

पर्यंतवर्णोऽप्यनुभिः अतुभिर्वर्णैः भक्षनक्षत्रसपादासुः अइउएकत्रिकापादाबोवविरोहिणीषाहापचमन्वेषामपिन
क्षत्राणोपादास्यनुभिर्वर्णैः ज्ञेयाः अत्यमपादवर्णानपपासादेवमिति पंचप्राग्रीत्या अत्येषुपंचविशतिको
षुमटपरतइतिवर्णान् अइउएडो इतिसरभेदेनपंचविशतिसंख्याकान्वर्णान्तदधोलिखित्पथः अत्र
विशेषः मध्यकोषेषु युक् युकार युक्तान् खंकाराणोकार ठकारौचलिखेत् ३७ अथमद्याद्विवर्णता
द्विपितृभतोमघानक्षाद्विहमटपरतयर्णेषु आदिद्वैवंविशाषानक्षत्रपर्यंतसंज्ञनक्षत्राणाचत्वारश्वत्वारः पाद

पितृभतइहभानिचादिद्वैवेनयभत्रराश्रतथाभुयुग्धपौठः द्विभमयधिरत्रमैत्रतः स्युर्गशद चत्वारसु
भातदयुकरुजौ थः ३८

ज्ञेयाः नयभजावाः पंचवर्णाश्रपंचविशतिकोषेषुलेख्याः भुशब्दकोषे ठधफाश्रलेख्याः तत्रमैत्रनोअनुराधा
द्विभंअवणनक्षत्रमवधिकृत्यचत्वारश्वत्वारोभविशतिकोषेषुलेख्याः भुशब्दकोषे ठधफाश्रलेख्याः तत्रमै
त्रनोअनुराधाद्विभंअवणनक्षत्रमवधिकृत्यचत्वारभपादज्ञेयाः ततपंचविशतिकोषेषुगसदलाइतिपंच
विंशतिसंख्यान्लिखेत् दुशशष्टकोषे चक्रत्रयइतित्रीणिलिखेत् अत्रचवसुभातधनिष्ठानक्षत्राङ्गणी
यायत्सप्रसप्रपदाः प्राग्यदज्ञेयः इतिनामनक्षत्रज्ञानम् ॥ ३८ ॥ " " " " च " "

विशेषः मध्यकोषेषु युक् युकार युक्तान् खंकाराणोकार ठकारौचलिखेत् ३७ अथमद्याद्विवर्णता

१.

स.
१
२२

कालेवाद्येद्वारित्वं चेद्भवेत् नरस्य प्रसन्नमणिः सूर्यनाडीस्तद्धीकृतकृशानुरप्रितत्वं वहेत्तत्र स्मिन्काले रतेषु क्रियमाणेषु
सानाडीमदनवरां निर्जरं कामजलपूरं प्रयति कथमित्याहाथेति चेत्सुसाशिरिव नवनीतपिंडधारणो कृते यथाद्रवत्वमित्यनुप्र
कारेण भाविता चिता स्यात्तद्वाश्रयतीति संबन्धः ५० अथ यशोकरणमाह शपनीयभर्तृसन्निधौ समाया नार्यो वहनगते चंद्रवह हाम
नाडीनिस्थासे चैत्स्ववह दकेनाद्यापि चेत्तदानीं एवं कृते तो नारीमा मृत्योस्तस्या मरणं यावत्तव शयति वशा करोति इत्यनारोच
कोने वशयति किं कुर्यात् स्वचंद्रेण वह हामना प्राभर्तृद्य मणि वहेणो रां वह ह हानाडी मृद्धारं पिवती आटदानी ५१ मोहनस

शरिणि वहनि वाश्रे दंगनाण नरस्य मणि मनु कृशानु लत्र काले रतेषु अवति मृदन वारं निर्जरं साथपुसां वदिशि विनवनीता
शक्तिवद्भाविता स्यात् समाकानि जवह इस्मरस्मिना प्राचंदे चेद्दहनगते पिवेत्तदानीं आ मृत्यो वसतिना मिपंचकंते च ।
द्वेणक मणि वहे मृद्धारिणी ५२ मोहनस मदनपुद्ग मृचिरेतत्सखीरणा इवात्र चेद्दले प्रोक्तमाह ददुपेति मेषुने द्वावये
त्रदवलांसु विह्वलाम् ५३ स्वरद्वयाद्यानि स्तार्के इ योगिनी योयिनी राह भूवले अन्ये श्रयुनमा वध्नन् जयत्येव धनं व ५४
रत्नमदनय इं कामसंगर मृचिरे पूर्वाचार्याः तं मदनपुद्गे सुधी बुद्धिमान् नरण इव संग्रामे यथाश्रवसते चेद्यदि प्रोक्तं वलं आटद
गहनमैथने सरनमुपैति तत्र दासु विह्वला स्वरवलारं सरतस्राणा निशयेन स विह्वला विषयी कृता मवला द्रा वेयेत पूर्वमि
तिशेषः इति रतिविधिः ५५ अथ युनविषये स्वरवलमाह स्वरः सौरादिः ह्याघामटलादिः अग्निलोतुकुलादिः अकीदिष
नकर्त्री इंडुश्रताहक योगिनी प्रा चोदिदिक स्यापृषद दिणस्थितारा इ शुभाशुभः षष्ठ्यसुदिगना भूवलादितत्राक्रो
तापते घोवला न्यादाय अन्येषां च कालवाराह प्रहरहारादीनां यलाभ्याह नैवले सहायेतुने कीडा विषोषमा वध्नन् कुर्वन्
वधुधने जयत्येव यशो जे त्रनिश्रया य इति युनविधिः ५६

अथ सूर्यादिनाडीवहनेप्रत्येविशेषमाह चंद्रनाड्याद्यामायायामप्रदेशगतेननरेणप्रत्येपुक्तेचिनिश्चितंजयोभवेत्प्रष्टुःबहति
दक्षेदक्षगतेननरेणप्रत्येकच्छुविजयीकश्चनप्रष्टुर्विजयोभवेत् शून्यप्रदेवहनाडीदेशेइनेप्रष्टुर्निस्थितेप्रष्टुःद्वितीःस्यात्सूर्य
येसूर्यानाड्यावहत्यादृतेविषमाद्वाराणिपक्षत्रिपक्षादीनिचंद्रनेशाशिनिचंद्रनाड्यानुसमानिचंद्रनेतदाभवतिश्रितंश्र
यो^०सौजेनाभवेत् शून्यथापराजयःइहशास्त्रेपुरुषोइतोयामगइतिज्ञेयःपुष्टस्थितस्तुदादिस्थितयेज्ञेयः६६ अथप्रसिपर ७४
वेशमाह प्रष्टुयास्यनिश्वासादानकालेचेत्प्रष्टुपृच्छेत्तदासजयःनिर्यातिवहियाति अत्रनिश्वासयायोभगस्यात्

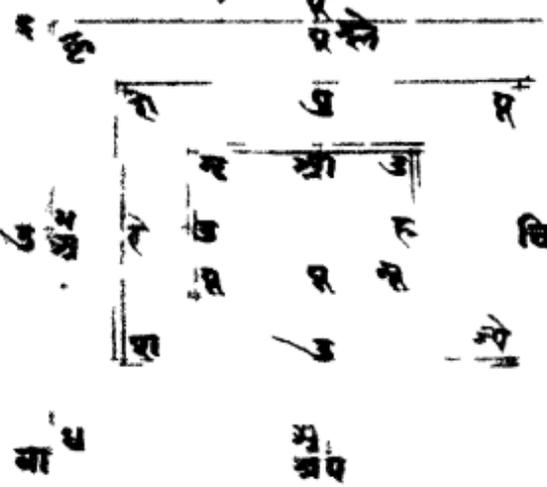
प्रत्येचंबेहनुयामगनरेनोक्तेजयोनिश्चितंसूर्यदक्षगतेमकच्छुविजयीशून्यस्थइतेद्विती सूर्येचेद्विषमाद्वारा २३
गिइनेसमानिध्रयेजेनासोपुइतोपिवायामगइहस्यान्पृष्टुगोदक्षिणः६७ प्रसमःश्वासानगमेचेज्जयःस्याङ्गानिर्वा
मप्रसूत्मेतदेतत् स्नाभःपुजाश्रयाहस्यइनेपृच्छन्तुक्तःशून्यगेस्यादसिद्धिः६५ चंद्रवहेनपविलोकनगेहवेशःपदा
भिषेकस्रायकर्मभवेच्छुभंयत् सौरेनुमज्जनवधरतिभुक्तपुष्टमुष्टंभवेदशुभकर्मफलपसत्यं ६६ ॥

तदेतत्संस्वरयोगान्तरेभःकिंचपुत्रादेःपदार्थस्येशस्यलाभउक्तःकथमित्याहवाहस्येतिहतेप्रष्टुरिवाहस्येवहनाडीप्रदेशस्येष्टु
च्छ्रुतिश्रुतिःस्यात् ६५ अथसूर्यचंद्रनाडीवहनेकर्तव्यकर्माणाह चोद्रेचंद्रसंबंधिनीयामनाडीवहनेनपसराज्ञोयला
कनंगेहवेशोगृहप्रवेशस्तपदाभिषेकोनृपाणांननुषेयनदादिकंसत्कर्मशुभंनइवेत् सौरेचसूर्यानाड्यादक्षा
वहनेनुमज्जनस्यात् यधरतिभुक्तंभोजनंयुक्तंपतदादिकं अशुभसत्कर्मनदिहफलप्रदंसत्पमितिपुष्टानुकुले
नेति इतिस्वरवलकयनम् ६६ अथरतिधिवत्तस्तत्रमुखंस्त्रीणांमाह अगनायानार्थ्याःशाशिनिवहतिचंद्रनाडीवहने

सति सून्यना डी प्रदेशे स्पष्टे पृष्टेति ६
दायण

स
स्वा
री
१३

प्रसिद्धा नोतिहागोभिः शिल्पि चतुस्रशिल्प एतज्जरासुमध्ये एकैकाजराप्रकारे प्रथमार्कयोगे ज्ञानागरीमात्रास्यगामर्हगावाचनयदा इति
 जयोषधानि ५५ अथकोटचक्रव्याख्यासामभवेन चतुस्रखालक्षत्रे ननत्र्यभासाणि चतुरस्रखालिद्वयः तानिद्योपरिचोपर्युपरिचत्रीत्ये
 कस्यचतुरस्रखालपरिमहदन्वलिखेत् ननुपरिचनतोधिकमन्पटवेत्रीणिलिखेदित्यर्थः नत्रमध्यस्थं चतुरस्रकोटिसंज्ञेनेषुचत्रि
 ष्वपिचतुस्रेषुपेशादिशिपशान्यां अग्निभाक्तत्रिकानक्षत्रमारभवाद्याचतुरस्रखालाभात्रिष्वपिपेशान्यामतविशति त्रीणि
 मगशिशोत्तानिलिखशिष्यनिमंत्रेणलोहं अंतरानन्मध्यवर्त्तनचतुरस्रखालिखेत्तत्रिभमादिमारभ्यत्रीणिभानियेशान्याप्राच्यादि

शिचतुरस्रेषुन्यस्यनेषामेधस्यानेषुवहिर्निःसरंतिलिख सार्षमश्लेघावहिर्वा ह्य
 भासाणिप्रल्लिखेदुपर्युपरिचत्रीत्येषुपदिश्याग्निभा ह्यह्यात्रीणिलिखानराखिव
 भतोष्यं द्यां च सार्षवहिः प्रायेयादितिपिअतोयमदिशिन्यस्यवहिः सप्रमेम
 ज्ञाहासुवतोन्वयोः खय १५ वहिर्दे ८ मध्यमेतश्रद्धे ८ ५६
 चतुस्रं द्वपिचहिः प्राच्याच्यामेनस्त्रिखेत् इत्यमुनाप्रकारेणाग्रेयाकोणादाभ्य
 पिअतोमघानक्षत्राद्ययमदिशिदक्षिणस्यां सप्रमं विशाखां चहिन्यसन्नलि
 खमेत्राटनुराधाभात् वासवतोधनिष्टाभाच्च अन्वयोनेसुन्यवायव्ययोः प्राग
 वस्त्रिखेति संबंधः एवंदिग्बिदिग्वाह्यभचतुस्रमयेण खय १२ द्वादशभानिवहि
 अतुरस्रचमध्यमयदृष्टोभानिस्यः एवंकोटिचत्रेसाभिजिन्यद्याविशतिभानि
 लिखितानिस्य रिन्यर्थः ॥ ॥ ॥ ५६ ॥ ॥ ॥ ॥ ॥

७
५
५
५

अ
५

सं
१६

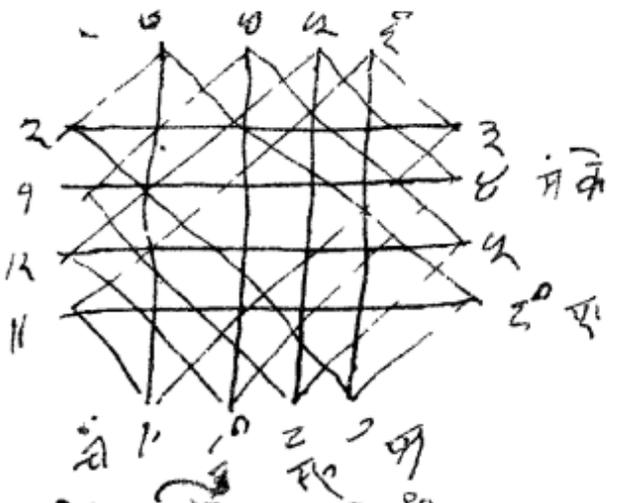
कुराः कीर्णोडुसूर्यशनिभौमास्तयज्ञोबुधश्रेतेवेदंतः कोरमध्यस्थभेषुखस्तदातत्रदुर्गेभंगोजवः वैपरीत्यात्सौम्यामध्ये
 कुरास्तुवहिसदावेष्टकेदुर्गाचरकेयायीसैनोभंगः कुराश्रेदुर्गमध्येसौम्याग्रहास्तुप्रगाः प्राकाररेखास्थभेषुस्तदा
 तत्रदुर्गेभंगोदुर्गमध्यगतानां परस्परविरोधोयज्ञविनापिदुर्गभंगः परं अनेतरौकसंख्याननवापासेतुग्रहवशादुर्गभंगेणावि
 ष्टकस्याधिनोभंगंउद्भवेत् अत्रमिथ्याकिंचिन्नज्ञेयम् प्रकारमध्यमचतुरस्वनक्षत्रेषुअतदुर्गमध्यगतभेषुचैतत्कुरप्रहाः
 सर्वहिश्रेहाद्यचतुरस्वगतेषुचेत्सौम्याग्रहास्तदाकृद्वातकथादुर्गभंगः स्यात् ६ वाद्येप्रकारेकुरखेटाः कुरप्रहाश्रेत्सुम
 ध्येप्रकारेनुसौम्यास्तदादुर्गेखेटिमात्रंस्यान्नदुर्गभंगः स्यात् ६ वाद्येप्रकारेकुरखेटाः कुरप्रहाश्रेत्सुमध्येप्रकारेनुसौम्याः स्
 कुराअंतर्वाद्यगात्रोस्यखेटादुर्गेभंगोवेष्टकेवैपरीत्यात्कुरामध्येप्रगाः सौम्यखेटाः भटोभंगस्यात्रयुद्धविनापि ५ १५
 वान्पासेत्वावेष्टकस्ययभंगोदुर्गेभंगेपुद्भवेन्नात्रमिथ्या प्रकारेनः कुरखेटावहिश्रेत्सौम्याकृद्वादुर्गभंगस्तदानी ६
 वप्रवाहेकुरखेटाश्रमध्यसौम्याखेटिः स्यात्तदुर्गस्यभंगः वप्रसौम्याः अतराः वाद्यनश्रकुराभंगः सैन्ययोस्यादुयोस्तु ६
 वप्रकुरायाद्यमध्यनुसौम्यास्तुन्युद्भवित्पिपानेचहचवप्रवाद्यनयेदात्रसौम्याघोरेपुद्भेसादुयोभंगएच ६ २ नृत्पा
 याद्यतश्रचैतत्कुरसौम्याः संधिवांच्यायाधिदुर्गेपायोशयोस्तु ज्ञारोस्तभटोप्रवेशोपिवाचैत्तदोजीवः पतनः स्यात्प्रवेशः ६
 दादुर्गेखेटिसांभेसादुर्गेभंगः अथचहपेमध्यमेचतुरस्वसौम्यग्रहाः अतरादुर्गमध्येचतुरस्वसौम्यग्रहाः अतरादुर्गमध्येवाद्यनश्रकुरास्तदा
 दुयोस्यायीयायीसैन्योभंगयवस्यात् ६ १ वप्रकुराग्रहावाद्यदेशदुर्गमध्येवसौम्यग्रहाश्रेत्तदातुल्येसमयुद्धयोः सैन्योभंगवति
 अन्वहंप्रमिदिनेचदुर्गेखेटिः पनेत् अथचहपेप्राकारेवाद्येवहिश्रेत्तदुर्गमध्येचयदि कुरसौम्यानिनिनाग्रहाः स्फुलदाघोरौद्रे
 यज्ञेदुयोपिसैन्योभंगयवस्यात् ६ २ नृत्पासमाकुराः सौम्यग्रहाश्रचैहाद्यदेशेअनश्रमध्यदेशेचसुः नदातुयाधिनोदुर्गशस्य
 चसंधिः प्रीतिर्वाच्यवक्रयः अथान्यदाहज्ञाबुधः ज्ञारोभौमः पत्नीचेत्स्वभनेतत्रगतोस्तः प्रवेशकोणभेषुमध्येकस्मिन्नवास्यात्
 चइस्तरादुकांमलचक्रयानिजीवपदोगतनक्षत्राणिनेषामध्येकस्मिन्निष्पाद्यः प्रवेशकोणनक्षत्रेवास्यात्तदादुर्गंध्यादिन्यक्रमे

५
६
७

सं
१६

५५

अथ सर्वतोभद्रचक्रमाह पूर्वोटीचीप्रागुद्विष्वीश्यालीर्लिखः नयनपः
 गणितादशदशसंख्याकालिखे निसंबंधः एवंप्रागुचीनांटादशारेखाणां
 लेखनादुत्पन्नेषुकंरकोष्टेषु २१ पशासंकोणाटाभ्यकरौकोराकोष्टे
 स्तोत्रस्वरान्योऽशाकारादीन्चरानुलिखितइतिसंबंधः वक्रुडतः कृत्तिका
 नक्षत्रादारभ्यभानिनक्षत्राणि १२ चक्रदिगालीषुप्राद्यादिर्कंपेत्तुषुको
 राकोष्टेयज्यंलिखः अंतरानुप्रागादिदिक्पंत्त्यालीचतुषुनारी २
 विंशतिवर्णाभ्युक्तानयकडसदीनाशादचलेन्येनालिख्य अस्मा
 त्प्रागुक्तादालीचतुषुपाटांतरामध्येप्रागादिगालीचतुषु एककोण
 कोष्टेवर्त्यंष्टादशकोणकोष्टेषुदृष्टादीन्ष्टादशाराणांनप्रागुत्तरेण
 लिखः नतः खटाः प्रहासंघोयेत्रकोदयः पंचाचस्तसंबंधिनोयथा

पूर्वोटीचिर्लिखालीर्नयनय १ गुणिताः कंरकु १ कोष्टेषुपेशातकरौस्तोत्र १६ स्वरानुचक्रुडत १२ दिगालीषु
 भास्यतानुनारीषणोभ्युक्तानुचक्रुड ३ मुखानंतरास्यादृष्टादीन् खेपान्संबंधिचौरैः सहलिखिचैतिधिमंथानेनेद
 कादीः ६ राशदिमध्यभवसुषु जोधनोवेधमादिशोतक्रमशः घड्डाषणठाधफठाथनरुजामितिसर्वतोभद्र
 गुरुः प्रकृषणितेतेः सहनेरगादीन्पंचनेधमधनोवशिष्टप्रागादिदिग्धमनकोष्टचतुषुमध्यकोष्टे च एयमेकाशीत्यधिकोष्ट
 कानिवर्णापूर्णानिस्पृष्टत्रचनक्षत्रगतानप्रहान्तिखेद्वधनानाथ १२ अथचक्रयेधफलमाह रेडुआ ड्रतदादीतियाजिमध्य
 भानिआडाहलपूर्वीषादोतराभाडपकाख्यानिपत्तेषाचचतुषु नस्यवेधतः क्रमशः क्रमेणघटकुत्रपाणोवर्णाजात

२५

वाबीस्वसेनेनारियङ्गुर्गंधादेययेत् अकलौषेचदुर्गरु-ध्यानइति संबंधः अकलौषेचभरिणीरोहिणीप्रनर्वसुश्रेष्ठापूर्वाफल्गुनी हस्त स्वाति
 श्रुतगंधोत्रायादधानेयाश्रुगंधोपटारवतीसप्तानिइतिभानि १२ प्रतिपत्तं चमीसप्तमीनवम्येकादशीत्रयोदशीपंचदश्याइतिचयः रविसोमगु
 वासराः ४ इत्यस्मिन्नुकलौषेविद्यमानेदुर्गरुंध्यात्रदानङ्गः अथव्यत्यासेसुति अतस्यस्यायिनः सेन्यायायिनासदयुङ्गविदध्यात्
 व्यात्यासश्रेवंयुधभोमास्तभक्षेनस्यातान् च प्रवेशद्वैकुल्लकगणोचतदास्थापीयङ्गते दिह्यप्रोच्यादिषुदुर्गस्य इत्यागुरुः आसे
 मः कायः शुक्र स्यसोम्यायुकोयुधः एतेवैक्रमेणस्यलदास्तसिन्दुर्गभंगनिर्दिशति ६६ यत्रप्राच्यादिदुर्गरेखास्यलक्रशुभस्तेन
 एकरेणयुक्तः प्राचीचंद्रोवा नत्रदुर्गखंडिः पतेत् एतस्यकरस्यमार्गवाह्यसेन्यप्रवेशादुर्गस्याततदाकरग्रहाः केनभनेक्षेत्रश्रेतमध्य
 रंध्यादुर्गचाकलौषेयङ्गव्यात्यासेनांतस्यसेनंबिदधात् दिह्यीत्यांकायस्यसोमोदुर्गभंगनिर्दिशतिक्रमेण ६६ रोइतिमध्यम
 यतुक्त्रयधनोनेधमादिशेत्क्रमशः घड-छोषणठोधपठायनक्रामिति सुवेतोभदे यत्रकरस्तेनयुक्तः प्राचीचखंडिस्त
 नत्रवेशः क्रुगः स्तभक्षेयदानलदानीदुर्गमुक्त्वायातिदुर्गाधिनाथः ११ निर्गन्पहवाद्यमेवक्रितश्रेतकरः खंडिनिश्रितंनत्रकृपात्
 वप्रस्थानेहेतिमध्येपुवेष्टेवकीचेदुर्गिवाह्यसेन्ये ६६ आभ्यानरावलपोत्पितचक्र दौषेसेनाभ्यसेन्यमपदिप्रपदिपायिवतु

दुर्गतदोशभनयोरितिकोरेयोस्तु भंगंविचार्येदिशितत्रलगंनुवाद्याः ६७
 लुखदांनीदुर्गाधिनाथागुरुवेशादुर्गमुक्त्वायातिननःपलायनेन्यथः १२ निर्गतनचन्नासिादिकस्थितानितेषांमध्येवाह्यगं
 श्रुतस्मिन्वक्रितः करग्रहश्रेत्स्याततदानिश्रितेनत्रनसाखंडिकुर्पात्तवप्रस्थश्रेत्त्रेनकरावकीतदादुर्गमध्येइति मध्येदु
 र्गमध्येपुवेशद्वैचेइकीकरसदावाह्यसेन्यहंति ६६ तदुर्गस्यएतद्रीशो दुर्गशस्तस्यचभेनयोरेशान्यादोलिखनेनेन्यसु
 नाप्रकारेणान्यत्रेकोरेचक्रेनयोरितिप्रागुक्तप्रकारेणभंगंविचार्येयदिशिभंगसंभावनांतस्यादिशिवाह्याया
 यिनादुर्गेलगंनुलयाः नत्रचदुर्गंरुक्तु आभ्यंतरादुर्गाधिपालवलयाः सेनापतिस्तस्यपङ्कननः इत्यतोपकोरेच
 केसतदुर्गोक्तप्रकारेणयापीस्यथीनायुभोजनः ६७ इतिकोरेचक्रम् ॥

१६
 १७
 १८
 १९
 २०
 २१
 २२
 २३
 २४
 २५
 २६
 २७
 २८
 २९
 ३०
 ३१
 ३२
 ३३
 ३४
 ३५
 ३६
 ३७
 ३८
 ३९
 ४०
 ४१
 ४२
 ४३
 ४४
 ४५
 ४६
 ४७
 ४८
 ४९
 ५०
 ५१
 ५२
 ५३
 ५४
 ५५
 ५६
 ५७
 ५८
 ५९
 ६०
 ६१
 ६२
 ६३
 ६४
 ६५
 ६६
 ६७
 ६८
 ६९
 ७०
 ७१
 ७२
 ७३
 ७४
 ७५
 ७६
 ७७
 ७८
 ७९
 ८०
 ८१
 ८२
 ८३
 ८४
 ८५
 ८६
 ८७
 ८८
 ८९
 ९०
 ९१
 ९२
 ९३
 ९४
 ९५
 ९६
 ९७
 ९८
 ९९
 १००

देवराजः शरीरेको जो टुक् शरीरे च विभक्ति २६
 कर्म मे विद्वे

न चापलाद्यं कठं मज्जं पांहादशवर्णानां वेधमादिशेत् स्वशास्त्रयित् एतद्ग्रीवेषु एतद्ग्रीवादिनामाह्वयवेधः स्यात् इत्यमुना प्रकारेण सर्वतोभङ्गवेधकृतेनेपम् ६६
 प्रथममभिविनीतस्याभ्यभरणीयनस्मिन्नेः स्थितायः खिद्ये प्रहः भरणीचतुर्थे चरणास्य इति प्रयातरसकोणस्थितान् चतुरस्रं अत्राह स्वरावधिद्वेत् पूर्णातिथिमध्य
 लिखितास्यवधिद्वेत् अथशीघ्रगतिर्ग्रहो वा मस्वाग्रिमभागकोणरीत्येव विद्वेत् पी घृगतिस्त्रयैर्के द्वितीयस्थानगे समः समगतिप्रग्रह स्वसामुख्येना
 तः संसुवपरदृष्टिहोवेधः रवीन्दुनित्यंशीघ्रगतिः अत्रोनयोश्चोमेवेधः दृग्बधो दृष्टिवेधश्चतुर्लप्येत्तौ सर्वकालसमानफलत्वात्वेनान्यफलो भवेत् ७१
 पूर्णातिथिक्वाजः क्रूरग्रहकृतानशुभः शुभकारो न स्यात् किञ्चनियः शुभग्रहकृतवेधः लशुभदः क्रूरग्रहाविः क्षीणचंद्रभौमः क्रूरग्रहप्रसवधश्चिरे
 हुकेन वस्तुदसौ सौम्यो शुभो अथाहैवक्रशीघ्रग्रहवेधमाह वक्रीवक्रगतिर्ग्रह वक्रगतित्वे स्य स्वस्थानान्तर्ध्वमेष्वे स्थानिवा स्थिते
 स्यात् शुभो शुभो वा कर्णगत्या कोणरीत्यादहं स्वपश्यात् भागविद्वेत् उद्देगश्रित्तवैराग्यं प्रथेनाप्राधनध्वंसः रोगोच्चरदिः मतिर्भराण
 प्रथमाश्रमस्य खिद्ये विद्ये कागास्थिताने चारुत्तुः तिथिमाप पूर्णान शुभाः क्रूरजवेधः शुभः शुभनः वक्री दृक्कर्मण ३२
 न्याययमं शीघ्रा गते दीदपतं प्रमनस्तु नित्यं यं कागाकृ कर्तुं इन्नु नित्यं पाद्वाह पधानुत्पटग उद्देगाथे विनाश
 रोगमतिदायिध्वंनप ३३ योवरा ३३ इत्तुमाचित्तु रगाविद्यते योभीरविशगधिपतात अपचमुत्तातेवि

धन इत्यं सतं प्रगांस रेमुं ररा वि धनयेको म्यात ३३ इम ३३

मानिफलानि एकादशोयहाविधो नोदृहति एक उद्देगद्वौ धननाशनं जयोरेगं चत्वारो ग्रहाविधो नो मशं प्रयच्छंति विशेषमाह वर्ण इति
 वर्णानामाद्यक्षरेयहेण विद्ये हा निर्वसनाश उडौ जन्मन दाने विद्ये शुभश्रित्तविक्षेपः अविधेण स्वरे विद्ये विद्यमतिर्विद्युपरंपरा स्यात्
 पंचसुवरीन ह्यस्वरातिथिरशिषुविद्ये शुभतिमंशं भवेत् विधयन्वधकुर्वाणः शो वधः इज्योगुरुः सितः शुकः पने विधेत् क्रमात्
 प्रज्ञा बुद्धि सर्वसुखं सर्वविषयकं सुखं रतिचबुधाया विदधते कुर्वन्ति इमे बुधगुरुशुक्रावक्रियाः सतोतिवेष्टाः सोम्यत्वात् ३३

स
१
२

अथानुसाध्यसाध्यप्रस्येतज्ञानायशकुनमाह काराणतः कारांताएकादशाक्षरावर्णाः षात् षकारात् फकारांतावकारात् हकारां
ता अकारादंभूकारांताएवत्रयोदशास्त्रेषु अक्षरानि विष्टस्वरेषु विसर्गः अः इति नपुंसकाक्षराणि १५ इति पतञ्जलिरिक्तेषु लब्धे
कादशास्वरेषु चांकाभवंति स्वराक्षरसंबन्धिनः यथा तु द्वेला इति २४ स० नी इ भू ४ गु ३ कारस्युर्भवति अथ शकुनमाह इति इतः
प्रथमं आनुरो रूपः एतयोरा कूपस्तन्नामनीतयार्थेण च रसंबन्धिनाद्यास्तुलारिभसतीत्यादिसेख्याः प्रत्येकं तासामे
केपृथक् दे ८ २ अभिर्भक्तैषौ शेषानयोर्मध्ये चातुरशेषस्य इतशेषादधिकस्तदागदो रोगी जीवत इतशेषसाम्ये प्राधिक्ये धारोणी
मयते उदाहृतिस्तु अत्र देवदत्तस्य नामाक्षरांकाष्टभागशेषः यत्तदत्र इतनामाक्षरांकाष्टभा गशेषे इत्ये एव मत्र देवदत्तस्य
काठाद्यतोत्तचविसर्गनपुंसकान्ये धंकास्तुलारिभसतीभृगुकारकाः स्युः इत्ता शकुनदेवदत्तभक्तशेषे जीवे कुरी
समधिके मयते समानो ११ प्रश्नमूलां च प्रमितिः कुयुक्ताभूयो १२ निष्ठील ३ हताथशेष के २ जीवितं वेति २२ जो ८
मतिर्न भवेच्च निष्ठां मरणाभिधायाम् ११

मरणनिर्दिशेत् ११ अथरूपेषु स्यपतञ्जलिविशेषमाह प्रश्नस्य प्रश्नवाक्य
स्य इतोक्तस्य यथो हल्लक्षणं प्रमितिः प्रमाणं केन केन भूयः पुनः खिन २
३ द्वाभ्यां गुणितं लैनत्रिभिर्भक्तैश्च छेपस्येदेकं तदानुजीवनं विनिर्दिशेत् द्वयो
स्तु शिष्टरोगं विनिर्दिशेत् मृत्युतुरोपतन्मरणं भूयात् नदपिवर्णस्ववशाया ७१
मृतनिश्चिन्त्यामेव वदेत् १८

